

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

**HỌC VIỆN CHÍNH TRỊ - HÀNH CHÍNH
QUỐC GIA HỒ CHÍ MINH**

HỌC VIỆN HÀNH CHÍNH

PHẠM VĂN TÁC

**QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC ĐỘI NGŨ CÁN BỘ
CHUYÊN KHOA SAU ĐẠI HỌC
TRONG LĨNH VỰC Y TẾ**

CHUYÊN NGÀNH: QUẢN LÝ HÀNH CHÍNH CÔNG

MÃ SỐ: 62.34.82.01

LUẬN ÁN TIẾN SĨ

Người hướng dẫn khoa học:

- 1. GS.TS. Đinh Văn Tiến**
- 2. TS. Nguyễn Khắc Hùng**

Hà Nội - 2014

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan, đây là công trình nghiên cứu khoa học của riêng tôi. Các tư liệu, số liệu được sử dụng trong luận án này là trung thực và có nguồn gốc, xuất xứ rõ ràng. Kết quả nghiên cứu của luận án chưa từng được công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

Hà Nội, ngày 12 tháng 01 năm 2014

Tác giả luận án

Phạm Văn Tác

LỜI CẢM ƠN

Nhân dịp bản Luận án được hoàn thành, cho phép tôi được bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc và lời cảm ơn chân thành tới:

Ban Giám đốc, các thầy giáo, cô giáo và cán bộ Học viện Hành chính, khoa sau đại học đã tạo điều kiện, giúp đỡ tôi trong suốt thời gian tôi học tập và nghiên cứu tại Học viện.

Giáo sư tiến sỹ Đinh Văn Tiến, Tiến sỹ Nguyễn Khắc Hùng đã tận tình hướng dẫn tôi trong quá trình nghiên cứu hoàn thành luận án này.

Phó giáo sư, tiến sỹ Lê Chi Mai, Trưởng khoa Quản lý Tài chính công, Học viện Hành chính - Cô giáo đã hướng dẫn tôi bảo vệ thành công Luận văn Thạc sỹ và tiếp tục tận tình, ân cần chỉ bảo và hướng dẫn tôi hoàn thành Luận án này.

Ban lãnh đạo và tập thể cán bộ, công chức Vụ Tổ chức cán bộ, Cục Khoa học công nghệ và Đào tạo - Bộ Y tế; bạn bè đồng nghiệp và gia đình đã cho phép, tạo mọi điều kiện, động viên và cổ vũ tôi trong quá trình nghiên cứu, học tập thực hiện Luận án.

Hà Nội, ngày 12 tháng 01 năm 2014

Tác giả luận án

Phạm Văn Tác

MỤC LỤC

DANH MỤC TỪ NGỮ VIẾT TẮT

DANH MỤC CÁC BẢNG TRONG LUẬN ÁN

DANH MỤC CÁC HÌNH TRONG LUẬN ÁN

PHẦN MỞ ĐẦU.....	1
1. Tính cấp thiết của đề tài.....	1
2. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu.....	3
2.1. Mục đích nghiên cứu	3
2.2. Nhiệm vụ.....	4
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	4
3.1. Đối tượng nghiên cứu.....	4
3.2. Phạm vi nghiên cứu.....	4
4. Cơ sở lý luận và phương pháp nghiên cứu.....	5
4.1. Cơ sở lý luận	5
4.2. Phương pháp nghiên cứu cụ thể.....	5
5. Những đóng góp mới của Luận án	6
5.1. Đóng góp mới về lý luận	6
5.2. Đóng góp mới về thực tiễn	7
6. Ý nghĩa lý luận và thực tiễn của Luận án	8
7. Kết cấu của Luận án	8
TỔNG QUAN VỀ VẤN ĐỀ NGHIÊN CỨU.....	9
1. Các công trình nghiên cứu về hệ thống lý thuyết của quản lý nhà nước... 9	
2. Các công trình về quản trị nguồn nhân lực:	10
3. Các công trình về quản trị nhân lực trong lĩnh vực y tế:	12
4. Các công trình về đào tạo nhân lực y tế chuyên khoa sau đại học	14
5. Các nghiên cứu của tác giả liên quan đến chủ đề của luận án.....	16
6. Một số vấn đề mà Luận án cần tập trung giải quyết.....	18
Chương I: CƠ SỞ KHOA HỌC CỦA QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC ĐỘI NGŨ	
CÁN BỘ CHUYÊN KHOA SAU ĐẠI HỌC TRONG LĨNH VỰC Y TẾ	21
1.1. Khái quát về đội ngũ cán bộ chuyên khoa sau đại học trong lĩnh vực y	
tế.....	21
1.1.1 Y tế và nguồn nhân lực y tế	21
1.1.2. Đội ngũ cán bộ chuyên khoa sau đại học trong lĩnh vực y tế	28

1.2. Khái quát về năng lực cán bộ chuyên khoa sau đại học trong lĩnh vực y tế.....	37
1.2.1. Khái niệm về năng lực cán bộ, công chức, viên chức chuyên khoa.....	37
1.2.2. Yêu cầu về năng lực đối với cán bộ chuyên khoa cấp 1	38
1.2.3. Yêu cầu về năng lực đối với cán bộ chuyên khoa cấp 2	39
1.2.4. Yêu cầu về năng lực đối với cán bộ là Bác sỹ Nội trú.....	39
1.3. Quản lý nhà nước đội ngũ cán bộ chuyên khoa sau đại học trong lĩnh vực y tế.....	40
1.3.1. Khái quát về quản lý nhà nước đối với đội ngũ cán bộ chuyên khoa sau đại học trong lĩnh vực y tế.....	40
1.3.2. Nội dung quản lý nhà nước đối với đội ngũ cán bộ chuyên khoa sau đại học trong lĩnh vực y tế	45
1.4. Các nhân tố tác động đến quản lý nhà nước đội ngũ cán bộ chuyên khoa sau đại học trong lĩnh vực y tế.....	55
1.4.1. Sự phát triển của y học	55
1.4.2. Sự phát triển hoạt động đào tạo đội ngũ cán bộ chuyên khoa sau đại học trong lĩnh vực y tế.....	56
1.4.3. Chính sách của nhà nước đối với đội ngũ cán bộ chuyên khoa sau đại học trong lĩnh vực y tế.....	57
1.4.4. Điều kiện vật chất để tạo môi trường hoạt động cho đội ngũ cán bộ chuyên khoa sau đại học trong lĩnh vực y tế.....	58
1.5. Kinh nghiệm một số nước trên thế giới về đào tạo và sử dụng đội ngũ cán bộ chuyên khoa sau đại học trong lĩnh vực y tế.....	59
1.5.1. Kinh nghiệm đào tạo bác sĩ	60
1.5.2. Kinh nghiệm đào tạo chuyên khoa y sau đại học	61
1.5.3. Xu hướng đào tạo dựa trên kết quả đầu ra và ứng dụng công nghệ giáo dục hiện đại.....	63
1.5.4. Kinh nghiệm quản lý đào tạo và sử dụng bác sỹ chuyên khoa	67
1.5.5. Bài học kinh nghiệm rút ra đối với Việt Nam	70
Tiểu kết Chương I	71
Chương II: THỰC TRẠNG CÔNG TÁC QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC ĐỘI NGŨ CÁN BỘ CHUYÊN KHOA SAU ĐẠI HỌC TRONG LĨNH VỰC Y TẾ.....	72
2.1. Thực trạng nguồn nhân lực y tế và đội ngũ cán bộ chuyên khoa sau đại	

học trong lĩnh vực y tế cả nước đến 30/06/2011	72
2.2. Thực trạng quản lý nhà nước đội ngũ cán bộ chuyên khoa sau đại học trong lĩnh vực y tế.....	76
2.2.1. Ban hành các văn bản quy phạm pháp luật về đội ngũ cán bộ chuyên khoa sau đại học trong lĩnh vực y tế.....	76
2.2.2. Hoạch định chiến lược và kế hoạch phát triển đội ngũ cán bộ chuyên khoa sau đại học trong lĩnh vực y tế.....	83
2.2.3. Tổ chức bộ máy quản lý đội ngũ cán bộ chuyên khoa sau đại học trong lĩnh vực y tế	86
2.2.4. Thực trạng đào tạo đội ngũ cán bộ chuyên khoa sau đại học trong lĩnh vực y tế.....	94
2.2.5. Tuyển dụng và sử dụng đội ngũ cán bộ chuyên khoa sau đại học trong lĩnh vực y tế	109
2.2.6. Thực trạng về việc thực hiện chế độ, chính sách đãi ngộ đối với đội ngũ cán bộ chuyên khoa sau đại học	114
2.3. Các thành công và hạn chế trong quản lý nhà nước đội ngũ cán bộ chuyên khoa sau đại học trong lĩnh vực y tế.....	119
2.3.1. Các thành công.....	119
2.3.2. Các hạn chế	121
2.3.3. Nguyên nhân của các hạn chế.....	123
Tiểu kết Chương II.....	126
Chương III: GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC VỀ ĐỘI NGŨ CÁN BỘ CHUYÊN KHOA SAU ĐẠI HỌC TRONG LĨNH VỰC Y TẾ.....	127
3.1. Sự phát triển khoa học y học và nhu cầu về đội ngũ cán bộ chuyên khoa sau đại học trong lĩnh vực y tế Việt Nam đến năm 2020	127
3.1.1. Sự phát triển khoa học trong y học	127
3.1.2. Các nhân tố tác động đến sự phát triển nhân lực y tế giai đoạn 2011-2020 ..	129
3.1.3. Nhu cầu phát triển nguồn nhân lực y tế, trong đó có các bác sỹ chuyên khoa sau đại học.....	132
3.2. Một số định hướng trong quản lý nhà nước về đội ngũ cán bộ chuyên khoa sau đại học trong lĩnh vực y tế.....	135
3.3. Các giải pháp hoàn thiện quản lý nhà nước đối với đội ngũ cán bộ chuyên khoa sau đại học trong lĩnh vực y tế.....	137

3.3.1. Có quy hoạch và chính sách phát triển nhân lực y tế chuyên khoa sau đại học cả về số lượng, chất lượng và cơ cấu nhằm đáp ứng nhu cầu chăm sóc sức khỏe ngày càng cao của nhân dân	138
3.3.2. Nâng cao chất lượng đào tạo đội ngũ cán bộ chuyên khoa sau đại học trong lĩnh vực y tế	143
3.3.3. Hoàn thiện tổ chức bộ máy quản lý nhân lực y tế, trong đó có đội ngũ cán bộ y tế chuyên khoa sau đại học	148
3.3.4. Xây dựng các tiêu chí đánh giá năng lực (Competency Standard) đội ngũ cán bộ chuyên khoa sau đại học trong lĩnh vực y tế gắn với đào tạo, tuyển chọn và sử dụng cán bộ	152
3.3.5. Xây dựng hệ thống về thi và cấp chứng chỉ hành nghề gắn với sử dụng đội ngũ cán bộ chuyên khoa sau đại học trong lĩnh vực y tế và hội nhập quốc tế	157
3.3.6. Đổi mới các chính sách ưu đãi thích hợp về tuyển dụng, sử dụng và đãi ngộ đối với đội ngũ cán bộ y tế chuyên khoa sau đại học	161
3.3.7. Xây dựng đề án cung cấp bác sỹ giỏi cho các bệnh viện huyện	165
3.3.8. Tăng cường chế độ tự chủ, tự chịu trách nhiệm đối với các đơn vị sự nghiệp công lập trong lĩnh vực y tế về biên chế và nhân sự	170
3.3.9. Tăng cường công tác kiểm tra, giám sát và thanh tra công tác quản lý nhà nước đội ngũ cán bộ chuyên khoa sau đại học trong lĩnh vực y tế	174
Tiểu kết Chương III	176
KẾT LUẬN	177

CÁC CÔNG TRÌNH KHOA HỌC ĐÃ CÔNG BỐ

TÀI LIỆU THAM KHẢO

PHỤ LỤC 1

PHỤ LỤC 2

PHỤ LỤC 3

PHỤ LỤC 4

PHỤ LỤC 5

DANH MỤC TỪ NGỮ VIẾT TẮT

<u>Ký hiệu</u>	<u>Giải thích</u>
5M	5 nguồn lực cơ bản
BHYT	Bảo hiểm y tế
BSNT	Bác sĩ nội trú
BSNTBV	Bác sĩ nội trú bệnh viện
CB	Cán bộ
CBVC	Cán bộ viên chức
CBYT	Cán bộ y tế
CCT	Certificate of Completion of Training
CK1	Bác sĩ chuyên khoa 1
CK2	Bác sĩ chuyên khoa 2
CLS	Cận lâm sàng
CME	Continuing Medical Education: Giáo dục y khoa liên tục
CPD	Continuing Professional Development: Phát triển nghề nghiệp thường xuyên
CSSK	Chăm sóc sức khỏe
CSYT	Chăm sóc y tế
ĐB	Đồng bằng
ĐH	Đại học
GDP	Tổng sản phẩm trong nước
GP	General Practitioner
JAHR	Joint Annual Health Review: Báo cáo chung tổng quan ngành Y tế
KCB	Khám chữa bệnh
GMC	The General Medical Council: Hội đồng y khoa chung
NNL	Nguồn nhân lực

NSNN	Ngân sách nhà nước
ODA	Hỗ trợ phát triển chính thức
OSCE	The Objective Structured Clinical Examination: Thi trắc nghiệm khách quan lâm sàng bệnh viện
SĐH	Sau đại học
TNCSHCM	Thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh
TPHCM	Thành phố Hồ Chí Minh
UBND	Ủy ban nhân dân
USD	United States Dollar: Đô la Mỹ
WHO	World Health Organization: Tổ chức Y tế Thế giới
WTO	World Trade Organization: Tổ chức Thương mại Thế giới
XHH	Xã hội hóa
YHCS	Y học cơ sở
YHCT	Y học cổ truyền
YHDP	Y học dự phòng
YTCC	Y tế công cộng
GDP	Gross Domestic Product: Tổng sản phẩm trong nước

DANH MỤC CÁC BẢNG TRONG LUẬN ÁN

Bảng 1. Phân bố cán bộ y tế theo dân số các vùng kinh tế xã hội.....	27
Bảng 2. Chỉ tiêu tuyển sinh sau đại học qua các năm	57
Bảng 3. Tổng số bệnh viện và giường bệnh theo tuyến bệnh viện	59
Bảng 4. Tổng số cán bộ y tế được phân chia theo 8 vùng kinh tế đất nước	74
Bảng 5. Thực trạng về đội ngũ cán bộ chuyên khoa sau đại học trong lĩnh vực y tế theo từng vùng kinh tế của cả nước.....	76
Bảng 6. Danh sách các cơ sở đào tạo sau đại học các chuyên ngành y, dược..	95
Bảng 7. Số lượng cán bộ y tế trình độ sau đại học ngành y tế đã tốt nghiệp trong thời gian gần đây	96
Bảng 8. Số lượng cán bộ y tế trình độ sau đại học ngành y tế đang học tại các trường	97
Bảng 9. Nhận định chung về chương trình đào tạo sau đại học theo tỷ lệ % những người được hỏi đã trả lời.....	102
Bảng 10. Nhận định chung về đội ngũ giảng viên của cựu học viên	103
Bảng 11. Nhận định chung về cơ sở vật chất phục vụ đào tạo	104
Bảng 12. Số lượng bác sỹ nội trú được đào tạo đến năm 2010.....	107
Bảng 13. Chính sách khuyến khích và thu hút CBYT sau đại học của một số tỉnh	116
Bảng 14. Vị trí công tác trước và sau khi học chuyên khoa sau đại học của học viên đã tốt nghiệp	116
Bảng 15. Xu hướng thay đổi cơ cấu phân bố bệnh tật, tử vong.....	131
Bảng 16. Ước tính nhu cầu nhân lực y tế đến năm 2015.....	132
Bảng 17. Ước tính nhu cầu nhân lực y tế cho đến năm 2020	133
Bảng 18. Nhu cầu nhân lực theo giường bệnh ở các tuyến	133
Bảng 19. Chỉ tiêu tay nghề trong chương trình đào tạo CK2 chuyên ngành tim mạch.....	161